

Even uw aandacht...

Deze 'smaakmaker' laat u toe kennis te maken met dit werk.

Dit tekstfragment mag niet gebruikt worden voor opvoering. Het mag niet worden gedownload, afgedrukt of verder verspreid.

Indien deze smaakmaker u bevalt, raden we u aan het volledige toneelstuk te ontlenen en te lezen voor u tot de aankoop van boekjes voor opvoering beslist.

Veel leesplezier!

EEN HART KIL EN KOUD

Een sprookje in zeven taferelen

door

Dag Otto Jaentti

Toneelfonds J. Janssens – Antwerpen

2016

Nr.1992

KORTE INHOUD

In vroeger tijden geloofden de bewoners van het Zwarte Woud aan bosgeesten nl. het Glasmannetje en Michiel Hollander of respectievelijk de goede en de slechte bosgeest. Het verhaal wil dat beiden er uitzagen als de mensen uit de streek: glasblazers en houtvesters. Ze woonden elk aan één kant van het Zwarte Woud.

Een jonge man beleefde een vreemde geschiedenis met deze bosgeesten. Even buiten Lenzkirch, een klein dorpje bij de Titisee, woonde een weduwe, Christa Munk, met haar zoon Peter. Haar man was kolenbrander geweest, een vak waarmee niet veel te verdienen was. Peter ging, na de dood van zijn vader, verder met kolenbranden om in het levensonderhoud van zijn moeder en zichzelf te voorzien. Maar bij het kolenbranden heb je nu éénmaal veel tijd om na te denken en hoe ouder Peter werd, hoe meer hij een hekel kreeg aan zijn werk. Andere jongens gingen op zaterdagavond in hun mooiste pak naar de herberg om er te dansen en plezier te maken. Peter bleef, zwart als hij altijd was van het kolenbranden, thuis. Hij had geen geld voor de herberg. Maar dat zinde hem niet langer. Tot hij op een dag in de herberg verzeild, er al zijn geld verbrast en ten einde raad het Glasmannetje opzoekt. Hij krijgt van deze laatste wat hij zich wenst maar is toch niet tevreden.

Tenslotte belandt hij bij Michiel Hollander, die hem, in ruil voor zijn hart, veel geld en mooie kleren geeft. Dit levert hem een leven op zonder hartzeer en verdriet maar ook zonder vreugde. Nadat hij, in een bui van woede, zijn vrouw doodslaat krijgt hij berouw en zoekt het Glasmannetje weer op. Deze doet hem een middeltje aan de hand om zijn eigen hart weer terug te krijgen.

En zo geschiedt, tot vreugde van allen.

PERSONAGES

5 dames - 10 heren - 3 kinderen

Peter Munk, kolenbranderszoon
 Christa Munk, zijn moeder
 Liesbet, zijn vrouw
 Glasmannetje, de goede bosgeest
 Michiel Hollander, de slechte bosgeest
 Ezechiël, houtvester
 Lange slungel, houtvester
 Danskoning, houtvester
 Ilse, waardin
 Vera, kamermeisje
 Barbara, vrouw van lichte zeden
 Rolf, glasblazer
 Josef, glasblazer
 Grootvader
 Heinz, zijn kleinkind
 Erika, zijn kleinkind
 Theo, zijn kleinkind
 Gärtner, dorpsbewoner
 Eekhoorn

Eventueel figuratie in de herberg en/of dorpsbewoners.

KLEDIJ

Glasblazers : zwarte kielen en wijde pofbroeken, rode kousen en punthoeden met brede randen.

Houtvesters : donkere kielen, leren broeken, lieslaarzen duimstok steekt uit hun zak.

Glasblazers maken glas en klokjes.

Houtvesters handelen in hout; vellen boomstammen, kappen de takken eraf, brengen de stammen in het water en maken er vloten van. Dit hout laten ze de rivier afdrijven en verkopen het onderweg, de grootste en zwaarste tot in Holland waar er schepen van gemaakt werden.

Voornaamste karakters

Peter : Eerst braaf, vriendelijk, een beetje naïef.
Met stenen hart: koud gevoelloos, brutaal.

Ezechiël : Dikke houtvester, handig koopman, laat het geld rollen, verdorven. (*Tracht zoveel mogelijk mensen naar Michiel Hollander te sturen.*)

Lange Slungel : Lang en mager, brutale kerel, heeft altijd het hoogste woord, kan niet hebben dat iemand het niet met hem eens is.

Danskoning : Knappe jonge man die bijzonder goed kan dansen, van huis uit arm maar plotseling schatrijk geworden.

Glasmanetje : Goede bosgeest, klein van gestalte, heeft steeds eens glazen pijpje bij, kleding van de glasblazers.

Michiel Hollander : Slechte bosgeest, heel groot van gestalte kleding van de houtvesters.

EERSTE TAFEREEL

Op weg naar de stad.

(Open decor, interieur van de herberg is te zien. Er is volk en vertier. Namiddag.)

PETER : Moeder heeft me naar de stad gestuurd om een nieuw pak te kopen. Binnenkort is het loting voor het leger. Ze wil dat ik dan netjes voor de dag kom. Maar eerst ga ik naar het stadhuis om er nog eens op te wijzen dat ik enige zoon en kostwinner ben. Zo kan ik er misschien wel onderuit komen. Dat neemt niet weg dat ik veel liever iets anders zou willen doen dan kolenbrander. Waarom ben ik minder dan de anderen? Als ik mij opknap en vaders beste pak aantrek, zie ik er toch ook goed uit. Was ik maar glasblazer of klokkenmaker of muzikant. Het liefst van al zou ik houtvester willen zijn, daarmee is wel het meeste geld te verdienen; die lui kunnen het geld laten rollen in de herberg.

(Peter is ondertussen bij de herberg aangekomen. Uit de herberg klinkt muziek, gelach en er wordt gedanst. In de herberg spelen zich op verscheidene momenten, twee verschillende handelingen tegelijkertijd af: aktie aan tapkast en eventueel op de dansvloer die steeds verder loopt en dialoog op het voorplan. Met belichting wordt aangegeven wat belangrijk is. Licht in de herberg. Peter donker.)

SLUNGEL : Hop, Danskoning, hop met de benen. Grijp haar stevig vast man. Denk maar dat je een boomstam te water moet laten.

DANSKONING : (*buiten adem*) De beste stuurlui staan steeds aan wal, Slungel, laat je niet kennen, neem haar maar van me over. Olé!

SLUNGEL : Nee, dank je, geef mij maar een kruik bier. Ilse, geef er ons allemaal nog één.

BARBARA : Verkies je een kruik bier boven een mooi vrouwtje, lekkere jongen? Kijk, ik heb speciaal voor jou mijn mooiste kleed aangetrokken.

SLUNGEL : Ach meid, donder op.

BARBARA : Kom mooie jongen, zet die kruik bier even aan de kant en neem me in je armen.

SLUNGEL : (*duwt haar brutaal weg*) Ik heb je al eens verwittigd, val me niet meer lastig of ik geef je enkele klappen om je oren.

(*De vrouw trekt zich mokkend terug - wordt door andere gasten opgevangen. Licht uit in de herberg. Peter in het licht.*)

PETER : Zou ik er durven binnengaan? Neen, ik heb geen geld voor spel en vertier. Geen geld? (*Rammelt met het geld in zijn zak.*) Wat zeg ik, geen geld! Neen,... het is voor mijn nieuwe pak! Maar wat, als ik geen soldaat moet worden. Dan heb ik ook geen nieuw pak nodig. Neen, moeder zal het nooit goed vinden. We hebben er bijna een jaar voor gespaard. Maar het is toch ook zolang geleden dat ik nog in de herberg was en een koel glas bier dronk. Als ik iedereen trakteer op een glas... Trakteren, dan is meteen al mijn geld op. Moeder zal razend kwaad zijn. Ik ga naar de kleermakers.

(Peter loopt voorbij de herberg, keert even later terug op zijn stappen en gaat naar binnen.)

SLUNGEL : *(smalend)* Kijk wie we daar hebben. De kolenbrander.... je ziet nog zwart achter je oren man.

(Peter strijkt verschrikt achter zijn oren. Allen lachen.)

WAARDIN : Heb je deze keer geld bij, jongen?

PETER : Ja mevrouw, kijk maar.

SLUNGEL : Oh la la, waar heb jij opeens zoveel geld vandaan, jongen?

PETER : Gespaard, mijnheer.

SLUNGEL : Hoor hem, "gespaard meneer". Heb je ooit van je leven! Gespaard! Waarvoor dan wel, snotneus?

PETER : Om een nieuw pak te kopen...

WAARDIN : Je bent hier in de herberg jongen, niet bij de kleermaker.

EZECHIEL : Waarom heb jij een nieuw pak nodig?

PETER : Binnenkort is het loting en moeder wil dat ik...

SLUNGEL : ... dan piekfijn voor de dag kom.

PETER : Ja mijnheer, zo is het.

BARBARA : *(Barbara komt op Peter toe.)* Wil jij niet met me dansen, mooie jongen?

PETER : Ik kan niet dansen, mevrouw.

BARBARA : Jij mag me Babs noemen, mooie jongen!

PETER : Babs?

BARBARA : Ja, ik heet Barbara, maar al mijn vrienden zeggen Babs! Kom mee, liefje.

(Ze sleept Peter de dansvloer op; deze beweegt zich stuntelig. Iedereen zit er op te kijken. Handengeklap.)

BARBARA : Wil je me iets te drinken aanbieden, mooie jongen?

PETER : Graag, mevrouw!

BARBARA : Voor jou heet ik Babs, mooie jongen.

PETER : Goed dan, Babs. *(tot de waardin)* Mevrouw, voor mij een glas water en voor Babs... Wat wil je drinken, Babs?

BARBARA : Voor mij een glas wijn, Ilse. *(tot Peter)* Drink een glas wijn met me mee jongen, water is enkel om je ermee te wassen.

PETER : *(Strijkt weer achter zijn oren. Aarzelend.)* Vooruit dan maar, twee glazen wijn. *(Peter betaalt.)*

EZECHIEL : Dat was lang niet slecht gedaan, jongen. Ilse, geef... hoe heet je eigenlijk?

PETER : Peter, mijnheer.

EZECHIEL : Ik ben Ezechiël, jongen. Ilse, geef Peter een glas wijn op mijn rekening!

WAARDIN : Zeker, Ezechiël.

SLUNGEL : *(tot Ezechiël)* Hoorde ik goed, vond jij die snertvertoning "niet slecht"?

EZECHIEL : Lang niet slecht, Slungel, lang niet slecht. Wanneer Babs hem een paar keer onder handen neemt, groeit er een geduchte concurrent uit voor onze Danskoning.

SLUNGEL : Een concurrent voor onze Danskoning? Man, jij weet niet wat je zegt.

EZECHIEL : Let op mijn woorden, Slungel!

SLUNGEL : Jij bent gek!

DANSKONING : Ik ben het met Ezechiël helemaal eens.

BARBARA : Drinken we nog een glaasje, mooie jongen?

PETER : Ik voel me zo raar.

BARBARA : Een klein glaasje wijn heeft nog nooit iemand kwaad gedaan.

PETER : Vooruit dan maar, nog één klein glaasje. En geef mijnheer Ezechiël ook iets te drinken, mevrouw.

WAARDIN : Goed, jongen.

SLUNGEL : En de rest van het gezelschap, sukkel? Tellen wij niet mee?

EZECHIEL : Kalm aan Slungel, let een beetje op je taal!
DANSKONING : Mag ik nog een dans van je Babsje?
BARBARA : Nu niet, Roodborstje, zie je niet dat ik in
gesprek ben?
EZECHIEL : Proost, Peter.
DANSKONING : Dansen zul je! Kom hier of ik zal je leren.
(*Hij sleept Barbara bij de haren de dansvloer op.*)
SLUNGEL : Goed gesproken, koninkje.

(*Danskoning en Barbara dansen op de achtergrond. Peter en Ezechiël op het voorplan.*)

EZECHIEL : Wel Peter, zo dikwijls zien we je hier niet.
PETER : Neen, mijnheer Ezechiël, eigenlijk heb ik er het
geld niet voor. Moeder zal geweldig boos zijn wanneer
ze hoort dat ik het geld voor mijn nieuw pak hier heb
verbrast.
EZECHIEL : Van kolenbranden wordt je niet rijk, hé?
PETER : Neen, dat is waar.
EZECHIEL : En je denkt dat je binnenkort naar het leger
moet?
PETER : Als ik er in-loot, weet ik niet wat er met mijn
moeder gebeuren zal. Ik kan me niet uitkopen zoals de
rijke jongens.
EZECHIEL : Jij denkt, als jij er niet meer bent om haar te
helpen, dat ze het heel erg te verduren zal krijgen?
PETER : Daar ben ik van overtuigd.
EZECHIEL : Ik denk dat ik daar wel raad op weet!
PETER : Hoe dan, mijnheer Ezechiël?
EZECHIEL : Zeg maar gewoon Ezechiël, Peter.
PETER : Zeker, mijnh... Ezechiël.
EZECHIEL : Laten we eerst nog wat drinken. Ilse! (*Ilse komt
tot bij de tafel.*)
PETER : Ik betaal, geef iedereen nog een glas! Mijnh...
Ezechiël, vertel me nu hoe ik voor mijn moeder kan
zorgen als ik...

EZECHIEL : Niet zo haastig, Peter, de avond is nog jong.

PETER : Ja maar, als ik te lang weg blijf wordt mijn moeder ongerust.

WAARDIN : De rekening jongen. Drie mark!

PETER : Ja mevrouw. *(met benepen stem)* Ik heb nog maar twee mark, mevrouw.

WAARDIN : Wat kom jij hier, zonder geld, eigenlijk doen, jongen?

EZECHIEL : Laat maar zitten, Ilse, ik reken later wel met je af.

PETER : Dank u wel, mijnheer Ezechiël.

EZECHIEL : Niets te danken, Peter. Ik denk zo dat jij graag over wat meer geld zou willen beschikken, is het niet?

PETER : Ja, ... Ezechiël, zeker, dan zou ik voor mijn moeder...

EZECHIEL : Voor je moeder... en voor jezelf... zou je voor jezelf ook geld willen? Dan kan je met je vrienden, hier, gezellig een borreltje komen drinken.

PETER : Met mijn vrienden... ik heb geen...

EZECHIEL : Toch wel. Laat me je een goede raad geven. Zoek Michiel Hollander eens op. Als het op geld aankomt is er maar één adres.

PETER : Michiel Hollander?

EZECHIEL : Ja, hij is... was houtvester. Nu is hij op rust, vroeger heeft hij veel geld verdiend. Als je het hem vraagt, zal hij je zeker willen helpen.

SLUNGEL : *(Slungel is ondertussen tot bij het tafeltje van Ezechiël en Peter "gezeild")* Wanneer ga je nog eens een rondje geven, kolenbrander?

PETER : Ik heb geen geld meer, mijnheer.

SLUNGEL : Geen geld meer? Denk je op onze kosten te drinken, kereltje?

PETER : Nee, mijnheer. Ik...

EZECHIEL : Laat Peter met rust, Slungel!

SLUNGEL : Wat krijgen we nu? Heb jij een nieuw vriendje? Danskoning, heb je dat gehoord? "Mijnheer" Ezechiël heeft een nieuw vriendje!

DANSKONING : Kom Slungel, drink er één voor mijn rekening.

SLUNGEL : Nee, nee, Petertje moet er ons één betalen. Nietwaar Peter? Jij bent toch een vriend van Ezechiël.

EZECHIEL : Slungel, ik zeg je nog één keer, laat Peter met rust.

SLUNGEL : Jij wil niet betalen, hé? Hoepel op!

(Ezechiël is rechtgestaan. Peter ook, hij wil naar de deur gaan.)

PETER : Het is beter dat ik maar naar huis ga, voor er ruzie van komt.

SLUNGEL : Maak dat je wegkomt, pummel, straks maak ik je vuurtje uit. *(Hij duwt Peter hardhandig naar de deur.)*

PETER : Ja, mijnheer, ik ga al.

EZECHIEL : Blijf met je handen van hem af, Slungel.

SLUNGEL : Oh la la, kort van stof?

EZECHIEL : Je hebt er om gevraagd, Slungel! *(Hij geeft Slungel zo'n uppercut dat hij onder tafel belandt. Tot Peter.)* Denk om wat ik je gezegd heb, jongen. Ga naar Michiel Hollander!

PETER : Ja, Ezechiël, ik zal er aan denken.

(Peter verlaat de herberg. Hij durft niet naar huis te gaan. Licht uit in de herberg.)

PETER : Wat moet ik nu beginnen? Mijn geld is op... en ik heb geen nieuw pak! *(Zet zich neer op een bank of op een steen.)*

CHRISTA MUNK : Peter, wat doe jij hier? Ik heb je overal gezocht, ik was zo vreselijk ongerust. Peter? Peter,

wat is er met je? Ik was bij de kleermaker, maar je bent er niet geweest. Wat heb je in hemelsnaam uitge-spookt?

PETER : Ik ben in de herberg geweest.

CHRISTA MUNK : In de herberg? Wat heb jij daar te zoeken? Wij hebben toch geen geld... Waar is het geld voor je nieuwe pak?

PETER : Op... weg.

CHRISTA MUNK : Hoe op, waar weg? O, ik begrijp het... in de herberg. En wat ga je aantrekken als je naar het leger moet?

PETER : Misschien moet ik helemaal niet naar het leger! Ik ben je enige zoon en kostwinner...

CHRISTA MUNK : Mooie kostwinner ben jij. Al het geld dat we in een heel jaar moeizaam bij elkaar gespaard hebben, heb jij er in één avond doorgedraaid.

PETER : Moeder, ik wil niet meer arm zijn.

CHRISTA MUNK : Als de wijn is in de man, is de wijsheid in de kan.

PETER : Mijnheer Ezechiël heeft gezegd dat ik naar Michiel Hollander moet gaan. Hij zal ons helpen, dan zijn al onze geldzorgen voorbij.

CHRISTA MUNK : Maar Peter, dat is toch enkel maar een verhaaltje.

PETER : Hoezo?

CHRISTA MUNK : Welja, zolang ik me herinner vertellen de mensen verhalen over Michiel Hollander. Het is een bosgeest, een slechte bosgeest! Blijf maar liefst zo ver mogelijk bij hem vandaan.

(Lange stilte.)

PETER : *(geeft het nog niet op)* Moeder, weet je nog dat vader vroeger het verhaal vertelde over mensen die rijk geworden waren met de hulp van het Glasmannetje?

CHRISTA MUNK : Peter, je bent dronken, wat bazel je toch allemaal?

PETER : Ik ben niet dronken, moeder. Herinner jij je het rijmpje nog waarvan vader zei dat het, het Glasmannetje te voorschijn kon laten komen?

CHRISTA MUNK : Je vader kende maar enkele regels van dat gedicht, Peter. Kom, we gaan naar huis. Dan kun je eens lekker slapen want morgen is het weer werken geblazen.

PETER : Wacht even, moeder. Hoe waren die regels ook al weer...?

Schatmeester van het grote sparrenwoud,
gij zijt al eeuwen oud.

Waar sparren staan betreedt men uw domeinen...

Zo was het toch, moeder?

CHRISTA MUNK : Zo was het rijmpje, maar je moet je niets verbeelden. Ik herhaal het nog een keer, het is alleen maar een verhaaltje.

PETER : En als het toch eens waar was?

CHRISTA MUNK : Dank maak jij een grote kans om het Glasmannetje te ontmoeten. Volgens het verhaal laat hij zich enkel zien aan mensen die, op zondag tussen elf en twee uur geboren zijn. Jij bent precies om twaalf uur geboren, op een zondag.

PETER : Zie je wel, dan moet ik het proberen.

CHRISTA MUNK : Kom ga nu maar eerst mee naar huis, het is al heel laat. Maar als je dat idiote idee toch niet uit je hoofd kan zetten, ga dan naar het Glasmannetje, dat is de goede bosgeest. Niet naar Michiel Hollander, in ruil voor wat die je geeft, maakt hij je hart kil en koud.

DOEK

TWEEDE TAFEREEL

Op een open plek in het bos.

(Op de achtergrond de hut van de grootvader. Zitbank voor de voorgevel.)

PETER : Nu ben ik eindelijk op weg naar het Glasmannetje. Moeder vond het nog steeds een gek idee maar ze heeft me toch laten gaan. Brr, wat een eenzame plek. Eigenlijk is het hier helemaal niet plezierig. Zou dit hier de sparrenheuvel zijn? Waar zou de Schatmeester wonen? Misschien daar in die hut. Neen, dat is onmogelijk. Bosgeesten wonen niet in een hut. Zal ik het er dan maar op wagen? *(Neemt zijn hoed af, maakt een buiging en zegt:)*

Schatmeester van het grote sparrenwoud,
gij zijt al eeuwen oud.

Waar sparren staan, betreedt men uw domeinen...

(Peter schrikt; ziet een eekhoorn in kostuum lopen. De eekhoorn gluurt even om de stam van een boom.)
Glasmannetje? Schatmeester? Hou me niet voor de gek. Alsjeblieft? Daar! Ik zag je! Achter die boom!
(gegiechel van de eekhoorn.) Wacht toch op mij!

(Spel van kat en muis, eventueel op muziek. Peter loopt in angst tot bij de deur van de hut en klopt op de deur. De wind wakkert aan.)

GROOTVADER : Wie is daar?

PETER : Ik, Peter.

GROOTVADER : Wie is "ik, Peter"? Stil eens kinderen, ik versta die man bijna niet.

PETER : Ik ben Peter, de kolenbrander uit Lenzkirch bij de Titisee.

GROOTVADER : Ik ken jou niet!

PETER : Laat me alsjeblieft binnen, ik weet niet waar naartoe.

GROOTVADER : Ik denk er niet aan, zeker niet op dit uur.

PETER : Doe alsjeblieft open. Toe, zeg me wat ik moet doen!

GROOTVADER : Doen?

PETER : Ja, doen. Hoe moet ik bewijzen dat ik niet met slechte bedoelingen kom?

GROOTVADER : *(twijfelt)* Ken jij in Lenzkirch... Rolf Armknecht, de glasblazer?

PETER : Zeker, hij woont op de weg waarlangs ik naar de stad ga. We maken wel eens een praatje.

GROOTVADER : Heeft hij kinderen?

PETER : Ja, twee jongens en een meisje: Heinz, Theo en Erika.

GROOTVADER : Vooruit, kom maar binnen. Ga eens opzij kinderen, dan kan ik de deur openmaken.

(De kinderen springen buiten.)

PETER : Dank u wel, ik geloof dat er straks een onweer zal losbarsten.

ERIKA : Grootvader, mogen we buiten spelen?

GROOTVADER : Neen meisje, ik denk dat het niet lang meer zal duren voor het gaat regenen.

HEINZ : Maar grootvader, we wilden nog gaan vissen in het meer.

GROOTVADER : Dat zullen jullie dan eventjes moeten uitstellen, jongen.

THEO : Grootvader, vlak voor een onweer bijten de vissen altijd beter.

GROOTVADER : Dat zeg jij jongen, maar we blijven thuis; het risico een nat pak op te lopen is veel groter dan die wonderbare visvangst waar jij van droomt.

THEO : Maar vader zegt...

ERIKA : Grootvader, we zouden zo graag...

GROOTVADER : Jullie gaan niet van het huis weg vlak voor het onweer losbarst; dan kapt Michiel Hollander sparren!

HEINZ : Michiel Hollander, wie is dat?

GROOTVADER : (*Schudt het hoofd omdat ze Michiel Hollander niet kennen. Hij wijst op de bank.*) Kom hier bij me zitten, dan zal ik het je vertellen.

Lang geleden waren de houtvesters eerlijke, hardwerkende mensen. Tegenwoordig deugen ze niet meer. Ze smijten met geld alsof ze een stuk hout op het vuur gooien. Zo gewonnen, zo verloren! En dat is allemaal de schuld van Michiel Hollander.

ERIKA : Vertel eens, grootvader, ik barst van nieuwsgierigheid.

GROOTVADER : Op een avond, heel lang geleden, klopte hij bij een rijke houtvester aan en vroeg om werk. Het was een boom van een kerel en de houtvester nam hem dadelijk in dienst. Michiel werkte voor zes, maar na enkele maanden begon hij zich te vervelen. Hij ging naar zijn baas en zei: "Ik zou graag eens met de vlotten mee varen." De baas vond het goed en zo gebeurde het ook. Nooit voorheen was een reis zo vlug verlopen. Wanneer de stammen vastraakten, stapte Michiel in het water en duwde de bomen opzij. Vroeger verkochten de vlotters de kleine stammen in Keulen. Met Michiel voeren ze door naar Holland, waar een veel hogere prijs voor het hout betaald werd.

ERIKA : Noemen ze hem daarom Michiel Hollander, grootvader?

GROOTVADER : Dat weet ik niet zeker, maar het zou best wel eens kunnen.

HEINZ : Stil toch, Erika, laat grootvader vertellen.

GROOTVADER : Michiel verdeelde het geld dat ze verdienden met de verkoop van de stammen; één deel voor de baas en de rest voor de vlotters. Ze maakten plezier in Holland, dronken wijn en pas toen het geld op was kwamen ze terug naar huis. Zo ging het van kwaad naar erger, dansen, drinken en met geld smijten werd een